

Kaivoslain uudistamishankkeen kevään kuulemistilaisuus

27.5.2020

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Kaivoslain uudistamishanke lyhyesti

- **Hanke perustuu pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelmaan ja siinä oleviin kaivostoimintaa koskeviin kirjauksiin**
- **Hankkeessa huomioidaan lisäksi**
  - OTT Vihervuoren havainnot kaivoslainsäädännön kehittämistarpeista
  - Tuleva eduskunnan vastaus Kaivoslaki Nyt –kansalaisaloitteeseen
  - Terrafamen uraanin talteenottoa koskevaan lupapäätökseen liitetty lupamenettelyä koskeva lausuma
- **Valmistelun tueksi nimetty keskeisistä sidosryhmistä koostuva työryhmä**
- **Hallituksen esitys eduskunnalle joulukuussa 2020**

Avoin ja osallistava hanke

- **Hankkeen ja työryhmän julkinen aineisto julkaistaan viivytyksettä hankkeen verkkosivuilla**
- **Työryhmä kutsuu kokouksiinsa asiantuntijoita yhteiskunnan eri sektoreilta**
  - Työryhmä on tähän mennessä kuullut tutkijoita ja kansalaisjärjestöjä
- **Hankkeen aikana järjestetään kaksi avointa kuulemistilaisuutta**
  - Hankkeen toinen kuulemistilaisuus kesälomakauden jälkeen
- **Verkossa toteutettavat kuulemistilaisuudet mahdollistavat entistä laajemman osallistujakunnan ja uudenlaisten tilaisuuksien järjestämisen**
- **Keskustelutilaisuus antaa kaikille halukkaille mahdollisuuden osallistua lainsäädäntöhankkeeseen**
  - Tarkoituksena osallistaa kaikki halukkaat kaivoslain uudistamistyöhön
  - Tavoitteena saada asiasta kiinnostuneilta ensikäden tietoa kaivoslain uudistamistarpeista

Kiitos kaikille osallistujille!

Ota Kantaa - verkkokyselyn tulokset

Ota Kantaa.fi –verkkosivuilla toteutettu avoin kysely koskien
kaivoslain uudistamista 27.4.-18.5.2020

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Verkkokysely

- **Vastanneiden määrä: 189**
- **Kysymykset perustuivat pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman kirjauksiin**
- **Vastauksista kootaan kirjallinen yhteenveto, jonka tulokset huomioidaan hankkeen valmistelussa**

Maanomistajien aseman parantaminen

- **Louhintaan perustuvia korvauksia tulisi korottaa**
- **Kaivosmineraalien omistus tulisi siirtää maanomistajalle tai valtiolle**
- **Toiminnan edellytyksenä tulisi olla maanomistajan antama suostumus**
- **Toiminnanharjoittajan tulisi varautua paremmin lopettamiseen ja ennallistamiseen**
- **Käyttöoikeuden lunastus:**
  - Lunastusmahdollisuus tulisi poistaa kaivoslaista, lunastuskorvauksia tulisi korottaa, lunastus vain maanomistajan suostumuksella
- **Toiminnasta aiheutuva vahinko ja haitta on korvattava**
- **Etsintävaiheen pituutta tulisi lyhentää**
- **Maanomistajan asemaa lupamenettelyssä tulisi parantaa**
- **Hankkeista tulisi tiedottaa entistä laajemmin**
- **Paliskuntien asemaa tulisi parantaa**

Maanomistajien tiedonsaantioikeuden parantaminen

- **Maanomistajan oikeutta saada hanketta koskevaa tietoa tulisi vahvistaa**
- **Maanomistajaan tulisi ottaa yhteyttä ennen hankkeen aloittamista**
- **Tiedottamisen tulisi olla läpinäkyvää, avointa, johdonmukaista ja tiedon ymmärrettävää**
- **Kaivoksen ympäristövaikutuksista ja niiden valvonnasta tulisi saada entistä kattavampaa tietoa**
- **Toiminnanharjoittajan**
  - Tulisi julkaista kaikki hankkeen tiedot
  - Tulisi tiedottaa maanomistajia hankkeesta jatkuvasti
  - Tulisi antaa maanomistajille välittömästi tieto hankkeen suunnitelmista
- **Tiedottamisen tavat**
  - Tiedon tulisi olla helposti saavutettavissa
  - Lupaviranomaisen tai toiminnanharjoittajan tulisi olla henkilökohtaisesti yhteydessä maanomistajaan
  - Sähköistä asiointia tulisi kehittää

Kaivoksen vaikutusalue ja sen maanomistajat

- **Vaikutusalueen tulisi olla etukäteen määritelty alue**
- **Vaikutusalue tulisi olla kunta-/seutukunta-/maakuntakohtainen**
- **Vaikutusalue on kaivosalue tai vähän sitä suurempi alue**
- **Vaikutusalue on määriteltävä tarkasti**
- **Määrittelyssä huomioitava:**
  - Vesistöt, hankkeiden yhteisvaikutus, lisääntyvä liikenne, kaikki kaivoksen vaikutukset, suojelualueet, poronhoito, muu elinkeino
- **Määrittelystä vastaava taho:**
  - Toiminnanharjoittaja, puolueeton taho, kunta, maanomistaja, lupaviranomainen, vaikutusalue selviää YVA-menettelyssä

Kaivosluvan ja ympäristöluvan yhteensovittaminen

- Luvitus tulisi tapahtua yhtenä kokonaisuutena tai samanaikaisesti
- Kaivosluvan myöntämisen edellytys tulisi olla hankkeelle myönnetty ympäristölupa
- Kaivoslupa tulisi olla alisteinen ympäristöluvan ehdoille
- Luvitus tulisi perustua riittäviin luonto- ja ympäristöselvityksiin
- Lupamenettelyä tulisi yksinkertaistaa / sujuvoittaa
- Kaivoslupa kokonaisharkinnan / intressipunninnan taakse
- **Viranomaisista:**
  - Puolueeton / asiantunteva taho arvioimaan tai luvittamaan hanketta
  - Viranomaisten yhteistyötä tulisi tiivistää
  - Viranomaisten toimivaltajakoa tulisi muuttaa tai kaivostoiminnassa tulisi olla vain yksi lupaviranomainen
  - Viranomaisten resursseja tulisi lisätä
- **Luonto-/ympäristöarvot ovat ensisijaisia**
- **Nykyinen sääntely riittävällä tasolla**

Kaivoksen ympäristövaikutusten huomioiminen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa

- Lupaprosesseja tulisi yksinkertaistaa ja yhteensovittaa
- Ympäristöluvan painoa-arvoa kaivoksen luvituksessa tulisi nostaa
- Toiminnan edellytyksenä tulisi olla suljettu kierto
- Toiminta tulisi kieltää alueilla, jonne ei voi myöntää kaivoslupaa / luonnonsuojelualueilla
- Luvituksessa tulisi huomioida vesistöt nykyistä paremmin ja ympäristövaikutusten selvitys tulisi toteuttaa nykyistä aikaisemmassa vaiheessa
- Viranomaisten resursseja tulisi lisätä
- Valitukset keskitettävä yhteen tuomioistuimeen
- Ympäristövaikutusten tausta-aineistoon tulisi kiinnittää enemmän huomiota
- Asianosaisten tiedonsaanti- ja osallistumisoikeuteen tulisi kiinnittää huomiota
- Toiminnasta tulisi tehdä kattava vaikutus selvitys ja vaikutukset muihin elinkeinoihin huomioitava

Uraanin huomioiminen lupaprosesseissa

- Uraani tulisi hyödyntää aina, jos mahdollista
- Uraanin esiintyminen tulisi estää kaivostoiminnan / uraanin hyödyntäminen tulisi kieltää
- Kaivoksen kaikki hyödynnettävissä olevat mineraalit tulisi luvittaa yhdellä kertaa
- Uraanin louhinta tulisi edellyttää kunnan suostumusta
- Ympäristön ja ihmisten terveys tulisi varmistaa ja haittavaikutukset minimoida
- Luvituksessa tulisi huomioida vesistöt
- Uraani tulisi huomioida luvituksessa / hankkeen suunnittelussa alusta pitäen
- Nykyinen sääntely riittävällä tasolla

Vakuussäätelyn kehittäminen

- Vakuustasoja tulisi nostaa
- Vakuusharkinnassa tulisi huomioida kiinteistöjen ja muun elinkeinotoiminnan täysi arvo
- Vakuuden kattavuutta tulisi tarkistaa
- Muissa hankkeissa toteutuneet kustannukset harkinnan perustana
- Vakuutta tulisi tarkistaa jatkuvasti
- Rahastot tai kaivosvero kattamaan ennallistamisen kustannuksia

Lupaprosessien ja käytänteiden parantaminen

- **Selkeämmät, yksinkertaisemmat ja nopeammat lupamenettelyt**
- **Lupia tulisi integroida ja vähemmän päällekkäisiä kuulemisia**
- **Yksi lupaviranomainen**
- **Viranomaisten resursseja ja sähköistä tiedottamista tulisi lisätä**
- **Hakemusasiakirjat tulisi olla kaikilta osin julkisia**
- **Suojelualueet tulisi rajata kaivostoiminnan ulkopuolelle**
- **Vaikutukset porotaloudelle selvitettävä entistä tarkemmin**
- **Kaivostoiminnan väliaikainen keskeyttäminen oltava mahdollista**
- **Erillisen varausmaksun ja kaivosveron käyttöönotto**
- **Vakuustasojen tarkistaminen**

Toimialan toimintaedellytysten turvaaminen

- **Hankkeiden kannattavuus tulisi varmistaa**
- **Sääntelyä tulisi tiukentaa**
- **Kaivostoiminnalla tulisi olla samat toimintaehdot kuin muulla yritystoiminnalla**
- **Kotimainen jatkojalostus**
- **Päätökset toiminnasta tulisi tehdä lupaviranomainen, ei maanomistaja tai kunta**
- **Kaivosten kotimaisuusaste**
- **Jatkojalostusmahdollisuudet**
- **Kaivosvero**
- **Ei turhia kaivoksia – kierrätystä enemmän**

Toimialan hyväksyttävyyden parantaminen

- Lupaprosessien läpinäkyvyyttä ja avointa tiedottamista tulisi lisätä
- Valvontaviranomaisten toimivaltaa tulisi lisätä
- Suojelualueet tulisi rajata toiminnan ulkopuolelle
- Jatkojalostus Suomeen
- Kaivosten kotimaisuusastetta tulisi nostaa
- Kaivosvero tulisi ottaa käyttöön
- Seuraamukset lupaehtojen rikkomisesta
- Vakuustasojen nostaminen
- Perusopetukseen tulisi lisätä tietoa kaivoksista/raaka-aineet arjessa
- Tiedotus jalostamisen/lisäarvon tuotteista
- Paikallisyhteisö tulisi huomioida entistä paremmin

Millä muulla tavalla uudistaisitte kaivoslakia?

- TEM:n toimivaltaa kaivosasioissa tulisi lisätä
- YM:n toimivaltaa kaivosasioissa tulisi lisätä
- Viranomaisten yhteistyötä tulisi lisätä / yksi lupaviranomainen
- Kaivosten ympärille suojavaöhyke
- Suojelualueiden rajaaminen toiminnan ulkopuolelle
- Kaivosvero
- Kaivosten kotimaisuusaste

**Yhteenveto kyselyn tuloksista
julkaistaan hankkeen
verkkosivuilla**